

บทความวิชาการ

การรับรู้ถึงสรรพคุณสมุนไพรฟ้าทะลายโจรยุคโควิด-19 ของคนไทย
Recognition of the medicinal properties of Andrographis paniculata in the
Covid-19 period of Thai people

ชนะพร เร่งสูงเนิน¹ และ พรทิพย์ เย็นจะบก²

วันที่ได้รับต้นฉบับบทความ : 27 ก.พ. 2565

วันที่แก้ไขปรับปรุงบทความ : 18 เม.ย. 2565

วันที่ตอบรับตีพิมพ์บทความ : 2 พ.ค. 2565

บทคัดย่อ

ประเทศไทยได้บรรจุฟ้าทะลายโจรอยู่ในบัญชียาหลักแห่งชาติ (บัญชียาจากสมุนไพร) ของกระทรวงสาธารณสุข ในหมวดหมู่ยารักษาอาการของระบบทางเดินอาหารและระบบทางเดินหายใจ ฟ้าทะลายโจรเป็นที่รู้จักและได้รับการยอมรับเป็นสมุนไพรไทยมานาน ประกอบด้วยสารออกฤทธิ์ทางชีวภาพหลากชนิดที่มีฤทธิ์ต้านการอักเสบและการติดเชื้อช่วยกระตุ้นการทำงานของระบบภูมิคุ้มกันช่วยบรรเทาอาการหวัด บทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการรับรู้ถึงสรรพคุณสมุนไพรฟ้าทะลายโจรยุคโควิด 19 ของคนไทย

ผลการศึกษา พบว่า การรับรู้ถึงสรรพคุณสมุนไพรฟ้าทะลายโจรยุคโควิด 19 ของคนไทยพบการเปิดรับข้อมูลซึ่งจะส่งผลต่อ การนึกคิด การตัดสินใจและ แสดงพฤติกรรม กระบวนการรับรู้มี 3 ขั้นตอน คือ 1.1 ขั้นการเกิดการกระตุ้นประสาทสัมผัส 1.2 ขั้นการรวบรวมและประมวลผลสิ่งเร้า และ 1.3 ขั้นแปลผลประเมินสิ่งเร้า

คำสำคัญ: การรับรู้, ฟ้าทะลายโจร, โควิด-19

Abstract

Thailand has put Andrographis paniculata on the national list of essential medicines (Herbal medicine lists) of the Ministry of Public Health. In the category of drugs for the treatment of gastrointestinal and respiratory syndromes, Andrographis paniculata has long been known and accepted as a Thai herb. It is assembled a variety of bioactive compounds that have anti-inflammatory and anti-infective effects, stimulate immune function and help relieve cold symptoms. This article aims to study the perception of the medicinal properties of Andrographis paniculata in the COVID-19 period of Thai people.

¹ นักศึกษา สาขาวิชาบัณฑิตกรรมดิษฐ์การสื่อสารการตลาดและแบรนด์ มหาวิทยาลัยศรีปทุมขอนแก่น

² รองศาสตราจารย์ ดร. สาขาวิชาบัณฑิตกรรมดิษฐ์การสื่อสารการตลาดและแบรนด์ มหาวิทยาลัยศรีปทุมขอนแก่น

The results of the study revealed that Thai people's perception of the medicinal properties of *Andrographis paniculata* in the COVID-19 period is an exposure to get information that will affect their thinking, decision-making and behavior. There are three stages in the perception process: 1.1 sensory stimulation stage, 1.2 stimuli collecting and processing, and 1.3 interpreting and evaluating the stimulation.

Keywords: awareness, *Andrographis paniculata*, Covid-19

บทนำ

ฟ้าทะลายโจรจัดเป็นสมุนไพรท้องถิ่นในประเทศแถบเอเชียตะวันออกเฉียงใต้เช่น อินเดีย จีน ศรีลังกา และไทย ถูกใช้กันอย่างแพร่หลายในหลายประเทศทั่วทวีปเอเชีย โดยนิยมนำส่วนของใบ และลำต้นเหนือดิน มาทำเป็นยารักษาโรค โดยเฉพาะโรคไข้หวัดใหญ่ ในประเทศไทยได้บรรจุฟ้าทะลายโจรอยู่ในบัญชียาหลักแห่งชาติ (บัญชียาจากสมุนไพร) ของกระทรวงสาธารณสุข ในหมวดหมู่ยารักษาอาการของระบบทางเดินอาหารและระบบทางเดินหายใจฟ้าทะลายโจร เป็นที่รู้จักและได้รับการยอมรับเป็นสมุนไพรไทยมานาน ปัจจุบันมีการนำฟ้าทะลายโจรมาทำเป็นยาลูกกลอน หรือ ใส่แคปซูลเพื่อความสะดวกในการกิน มีผู้ทำการศึกษาค้นคว้าวิจัยถึงสรรพคุณยา และได้พบสารเคมีในส่วนต่าง ๆ ของพืชอยู่หลายชนิด รวมทั้งสาร Andrographolide ที่เป็นตัวยาสำคัญที่มีอยู่ในทุกส่วนคือ ราก ต้น ใบ และได้ทำการศึกษาทดลองเพื่อจำแนกโรคที่รักษาได้ดีให้ชัดเจนซึ่งพบว่าฟ้าทะลายโจรรักษาโรคได้หลายโรค อาทิ แก้กิดเชื้อทำให้ปวดท้อง ท้องเสีย บิด และแก้กระเพาะอักเสบ ลำไส้อักเสบ แก้อาการไอ เจ็บคอ หรือคออักเสบ ต่อมทอนซิลอักเสบ หลอดลมอักเสบ แก้ไข้ทั่วไป เป็นยาขม เจริญอาหาร เป็นต้น (ธนโชติ ธรรมชาติ, ม.ป.ป.)

ภาพที่ 1 ฟ้าทะลายโจร
(โรงพยาบาลสมิติเวช ไซนาทาวน์, ม.ป.ป.)

ภาพที่ 2 ฟ้าทะลายโจรแบบแคปซูล
(โรงพยาบาลสมิติเวช ไซนาทาวน์, ม.ป.ป.)

ฟ้าทะลายโจร เป็นสมุนไพรผสม ใช้ใบในการรักษาอาการไข้ ไอ ท้องเสียมาช้านาน ต่อมาค้นพบสารสำคัญในใบ คือ andrographolide ซึ่งมีฤทธิ์ลดการบีบตัวของลำไส้ต้านเชื้อแบคทีเรียที่เป็นสาเหตุของอาการท้องเสีย มีฤทธิ์ต่อระบบทางเดินหายใจ ช่วยรักษาอาการไอ เจ็บคอ ป้องกันและบรรเทา อาการหวัด ในการศึกษาเปรียบเทียบการใช้ฟ้าทะลายโจรเพื่อป้องกันหวัด ซึ่งทำในช่วงฤดูหนาว โดยให้นักเรียนรับประทานยาเม็ดฟ้าทะลายโจรแห้งขนาด 200 มิลลิกรัม/วัน ติดตามผลไปในเดือนแรก ของการทดลองไม่พบความแตกต่างระหว่างกลุ่มที่รับประทานยาและกลุ่มควบคุม แต่หลังจาก 3 เดือน ของการทดลองพบว่าอุบัติการณ์การเป็นหวัดในกลุ่มที่ได้ฟ้าทะลายโจรลดลงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ เมื่อเปรียบเทียบกับกลุ่มควบคุม โดยอัตราการเป็นหวัดในกลุ่มที่ได้รับฟ้าทะลายโจรเท่ากับร้อยละ 20 ในขณะที่กลุ่มควบคุมมีอัตราการเป็นหวัดเท่ากับร้อยละ 62 อาจสรุปได้ว่า ฟ้าทะลายโจรให้ผลในการป้องกัน (the attributable protective effect) การเป็นหวัดเท่ากับ ร้อยละ 33 นอกจากนี้สาร diterpene ในฟ้าทะลายโจรยังมีฤทธิ์ยับยั้งการแบ่งตัวของเชื้อไวรัส การวิจัยในหลอดทดลอง พบว่า ฟ้าทะลายโจรมีฤทธิ์ต้านไวรัสไข้หวัดนก (H9N1 และ H5N1) และไวรัสไข้หวัดใหญ่ (H1N1) ได้สามารถรับประทานได้อย่างปลอดภัยในผู้ใหญ่ติดต่อกันไม่เกิน 3 เดือน และในเด็กไม่เกิน 1 เดือน แต่ข้อมูลจากบัญชีหลักแห่งชาติ 2562 ระบุให้รับประทานสมุนไพรฟ้าทะลายโจรติดต่อกันได้ไม่เกิน 3 วันเพื่อความปลอดภัย มีการศึกษาแบบจำลองภาพสามมิติที่ประเทศจีน ระหว่างสาร andrographolide กับ COVID 19 พบว่า อาจจะมีความสามารถในการลดการเจริญเติบโตหรือลดการแบ่งเซลล์ของไวรัสได้ จึงเป็นที่มาที่กรมการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือกนำมาศึกษาต่อยอดในหลอดทดลอง ในปัจจุบันยังไม่มีข้อมูลทางวิทยาศาสตร์ว่าฟ้าทะลายโจรใช้ป้องกันหรือรักษาโรคที่เกิดจากเชื้อ COVID 19 ได้แต่มีข้อมูลสนับสนุนการใช้เพื่อป้องกันหวัดและรักษาอาการที่เกิดจากหวัดธรรมดาได้ (ศูนย์วิชาการเฝ้าระวังและพัฒนาระบบยา (กพย.) คณะเภสัชศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2563) นอกจากนี้ตัวอย่างข่าว ‘ฟ้าทะลายโจร’ สมุนไพรสร้างภูมิต้านโรคโควิด-19 ที่ทุกบ้านต้องมีไว้พึ่งตนเอง ผลทดลองซึบยับยั้งโควิดได้วันที่ 19 เมษายน 2563 ญญ.ดร.สุภาภรณ์ หรือ “หมอต่อม” ปิติพร ประธานยุทธศาสตร์ด้านการแพทย์แผนไทยและสมุนไพร รพ.เจ้าพระยาอภัยภูเบศร จ.ปราจีนบุรี กล่าวว่า “จากในเรื่องการทดลอง ฟ้าทะลายโจรที่ล่าสุดทางกรมการแพทย์แผนไทย ได้นำฟ้าทะลายโจรไปทดลองกับเชื้อโควิด-19 ในหลอดทดลอง โดยทดสอบฤทธิ์ของสารสกัดฟ้าทะลายโจร และสารแอนโดรการโพลีโอดีต่อการติดเชื้อของไวรัสโควิด ด้วย 3 กลไก ได้แก่ การปกป้องเซลล์จากไวรัส , การทำให้ไวรัสอ่อนแรง,การต่อต้านไวรัส โดยมีรายงานผล เมื่อวันที่ 25 มี.ค. 63 พบว่า มีผลต่อการทำลายและยับยั้งการแบ่งตัวได้จริง

ภาพที่ 3 ฟ้าทะลายโจรกับการใช้รักษาโควิด
(โรงพยาบาลสมิติเวช ไข่นาทาวน์, ม.ป.ป.)

อย่างไรก็ตาม ปัญหาของการรับรู้ถึงสรรพคุณสมุนไพรฟ้าทะลายโจรยุคโควิด-19 ของคนไทย ความเชื่อมั่นของผู้บริโภคต่อสมุนไพรไทย ให้ความเชื่อมั่นว่ารู้สึกภูมิใจต่อการใช้สมุนไพรไทย สมุนไพรไทยบางชนิดสามารถรักษาโรคได้ และสถานพยาบาลทั้งรัฐบาลและเอกชนควรให้การสนับสนุนการรักษาโรคด้วยสมุนไพรไทย สำหรับความเชื่อมั่นต่อการใช้สมุนไพรไทยที่ไม่เห็นด้วยของประชากร คือ การใช้สมุนไพรไทยเป็นยารักษาโรคถือว่าเป็นเรื่องที่ล้าสมัยและใช้เฉพาะกับคนในชุมชนเท่านั้น (มาลัย กมลสกลชัย และ พงศ์ศิริภพ ทองดีวิสุเกตุ, 2559)

การรับรู้ถึงสรรพคุณสมุนไพรฟ้าทะลายโจรยุคโควิด-19 ของคนไทย

ภาพที่ 4 ฟ้าทะลายโจร
(ไทยรัฐออนไลน์, 2564)

การรับรู้ถึงสรรพคุณสมุนไพรฟ้าทะลายโจรยุคโควิด-19 ของคนไทย จึงเป็นกระบวนการที่บุคคลไขแปลความหมายของสิ่งเร้าจากสิ่งแวดล้อมที่มากกระตุ้นประสาทสัมผัส การรับรู้ของแต่ละบุคคลจะขึ้นอยู่กับประสบการณ์และความรู้เดิมของผู้ที่รับสัมผัสการรับรู้ของบุคคลเป็นการเปิดรับข้อมูลซึ่งจะส่งผลต่อการนึกคิด การตัดสินใจ และแสดงพฤติกรรมโดยมีกระบวนการรับรู้ คือ ขั้นการเกิดการกระตุ้นประสาทสัมผัส จากนั้นเป็นขั้นการรวบรวมและประมวลผลสิ่งเร้า และสุดท้ายขั้นแปลผลประเมินสิ่งเร้า ผู้บริโภคส่วนใหญ่จะมีการตอบสนองต่อตัวกระตุ้นแตกต่างกัน เนื่องมาจากการรับรู้ของบุคคลแต่ละคน พื้นเพทางวัฒนธรรม ประสบการณ์ในอดีต และแรงจูงใจของบุคคลจะทำให้เกิดการรับรู้ของบุคคลที่มีต่อ ตัวกระตุ้นแตกต่างกันไปในแต่ละบุคคลถึงแม้ว่าความรู้สึกของบุคคลทุกคนจะเกิดขึ้นเหมือนกัน (คือมีความรู้สึก จากการรับรู้) แต่การตอบสนองต่อความรู้สึกที่เกิดขึ้นของบุคคลจะมีการตีความหมายได้ต่างกัน ทำให้การรับรู้ ของบุคคลที่ได้ออกมาต่างกัน และการรับรู้ที่ต่างกัน มีผลทำให้พฤติกรรมผู้บริโภคแตกต่างกันไปด้วย การรับรู้จะเกี่ยวข้องกับความต้องการและแรงจูงใจของผู้บริโภค (Perception relates to consumer needs and motives) ความต้องการแรงจูงใจ และการรับรู้ของบุคคล จะมีความสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน ตัวอย่างเช่น บริการ ธนาคารทางอินเทอร์เน็ต สำหรับคนที่ต้องการความสะดวกจากการทำธุรกรรมได้เองที่บ้าน หรือที่ทำงานก็จะ มองว่า เป็นบริการที่มีประโยชน์และลูกค้าอีกคนที่ไม่ต้องการเสียเวลาในการรอคิวรับบริการก็จะเห็นว่าบริการ ธนาคารทางอินเทอร์เน็ตนั้น ทำให้ประหยัดเวลาได้มาก ส่วนบุคคลใดก็ตามที่ไม่มีความต้องการและแรงจูงใจ เหล่านี้ก็อาจเห็นว่า การใช้บริการธนาคารทางอินเทอร์เน็ตนั้น ไม่ได้อยู่ในความนึกคิดของบุคคลเลย ดังนั้น สิ่งที่บุคคลรับรู้จึงขึ้นอยู่กับความต้องการและแรงจูงใจของบุคคล และความสัมพันธ์ของการรับรู้ความต้องการและ แรงจูงใจก็มีความสำคัญต่อพฤติกรรมของผู้บริโภคเป็นอย่างยิ่ง ดังนั้น การรับรู้ถือว่าเป็นจุดเริ่มต้นของการแสดงพฤติกรรมใด ๆ ของบุคคล การรับรู้ของบุคคลเป็นการเปิดรับข้อมูลซึ่งจะส่งผลต่อการนึกคิด การตัดสินใจและแสดงพฤติกรรมในที่สุดตาม ทฤษฎีการรับรู้

กูรัลนิก (Guralnik, 1986) ได้กล่าวว่า การรับรู้ หมายถึง การแสดงออกถึงการรับรู้ หรือความสามารถที่จะรับรู้เป็นความเข้าใจเกี่ยวกับวัตถุสิ่งของ หรือคุณลักษณะ โดยวิธีการแสดงออก ทางความรู้สึก (Sense) ความตระหนัก (Awareness) และความเข้าใจ (Comprehension)

ศิริวรรณ เสรีรัตน์ (2550) กล่าวว่า การรับรู้ หมายถึง กระบวนการซึ่งแต่ละบุคคลเลือกสรรจัดระเบียบและตีความ เกี่ยวกับสิ่งกระตุ้นโดยอาศัยประสาทสัมผัสทั้งห้า เพื่อสร้างภาพที่มีความหมายออกมา หรืออาจหมายถึงวิธีที่บุคคลมองสิ่งรอบ ๆ ตัวบุคคล 2 คน ซึ่งได้รับสิ่งกระตุ้นอย่างเดียวกันเงื่อนไขอย่างเดียวกัน จะแสดงการรู้จัก การเลือก การจัดระเบียบ และการตีความหมายแตกต่างกันการรับรู้เป็นกระบวนการของแต่ละบุคคลซึ่งเกี่ยวข้องกับความต้องการ ค่านิยม และความคาดหวังอิทธิพลของแต่ละตัวแปรเหล่านี้จะส่งผลต่อพฤติกรรมของผู้บริโภคและมีความสำคัญต่อการตลาด

ภารดี เทพคายน (2564) กล่าวว่า การรับรู้ หมายถึง กระบวนการจัดการหรือตีความหมายของสิ่งที่บุคคลนั้นได้สัมผัสจากประสาทสัมผัสของตนเอง โดยการตีความจะอาศัยประสบการณ์ การเรียนรู้ ทักษะคิด และค่านิยมของตน และเมื่อรับรู้เรื่องนั้นในลักษณะใด ก็จะมีพฤติกรรมที่แสดงออกมาในลักษณะนั้นด้วย

ดังนั้นผู้เขียนสรุปได้ว่า การรับรู้ หมายถึง การแปลความหมายจากการสัมผัส โดยเริ่มตั้งแต่การมีสิ่งเร้ามากระทบกับอวัยวะรับสัมผัสทั้งห้า และส่งกระแสประสาทไปยังสมองเพื่อการแปลความ

ความสำคัญของการรับรู้ในหนังสือจิตวิทยาทั่วไปว่า” การรับรู้มีความสำคัญต่อ เจตคติ อารมณ์และแนวโน้มของพฤติกรรม เมื่อรับรู้แล้วย่อมเกิดความรู้สึกและมีอารมณ์พัฒนามาเป็นเจตคติ แล้วพฤติกรรมจะตามมาในที่สุด ดังนั้นมนุษย์เมื่อเกิดการรับรู้ในสิ่งใดสิ่งหนึ่งแล้วจะตีความหมายและส่งผลต่อไปยังอารมณ์ความรู้สึกก่อให้เกิดพฤติกรรมขึ้นแต่ในบุคคลที่แตกต่างกันไป ซึ่งการรับรู้ดังกล่าวจะก่อให้เกิดการเรียนรู้ในสิ่งใหม่ ๆ และการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นในแต่ละครั้งก็มีผลต่อการรับรู้ครั้งต่อไปเสมอ” (กันยา สุวรรณแสง, 2542)

บุษบา สุธีธร (2548) ได้อธิบายทฤษฎีการรับรู้เกี่ยวกับความหมาย และกระบวนการรับรู้อันจะนำไปสู่การคาดคะเนพฤติกรรมของมนุษย์

1.1 ความหมายของการรับรู้ เป็นกระบวนการในการเลือกให้ความสนใจเลือกรับรู้และรวบรวมแปลผลของความหมายหรือสร้างความหมาย จากสิ่งเร้าอันเกิดจากประสาทสัมผัสทั้ง 5 ได้แก่ การเห็น การได้กลิ่น การรับรส การได้ยิน และการสัมผัส จากการศึกษาความหมายของการรับรู้ เป็นกระบวนการรับรู้อันจะนำไปสู่การคาดคะเนพฤติกรรมของมนุษย์เป็นกระบวนการในการเลือกให้ความสนใจเลือกรับรู้และรวบรวมแปลผลของความหมายหรือสร้างความหมาย จากสิ่งเร้าอันเกิดจากประสาทสัมผัสทั้ง 5 คือ การเห็น การได้กลิ่น การรับรส การได้ยิน และการสัมผัส การแปลความหมายอย่างไรรู้ขึ้นขึ้นอยู่กับประสบการณ์ในอดีตของแต่ละบุคคล ผู้ศึกษาจึงสนใจที่จะให้ประชาชนได้รับรู้สรรพคุณสมุนไพรฟ้าทะลายโจรให้เป็นรู้จักถึงสรรพคุณและผลข้างเคียงให้ตระหนักถึงความสำคัญของการใช้สมุนไพร ซึ่งเป็นอีกหนึ่งทางเลือกที่จะช่วยต้านโควิด-19 ของคนไทย และมีการทำวิจัยเรื่องนี้อย่างหลากหลาย

1.2 กระบวนการรับรู้ เป็นกระบวนการที่เกิด 3 ขั้นตอน คือ ขั้นการเกิดการกระตุ้นประสาทสัมผัส ขั้นตอนรวบรวมและประมวลผลสิ่งเร้า

1.2.1) ขั้นการเกิดการกระตุ้นประสาทสัมผัส ในขั้นตอนนี้ประสาทสัมผัสของมนุษย์จะได้รับการกระตุ้นจากสิ่งเร้าต่าง ๆ ที่ผ่านเข้ามาในกระบวนการรับรู้ ซึ่งผู้รับสารสามารถเลือกให้ความสนใจและรับรู้สิ่งเร้าเหล่านั้นตามความต้องการหรือความชอบของตนเท่านั้นทำให้ข่าวสารสามารถผ่านไปในการบวนการรับรู้เพียงบางส่วนเท่านั้น

1.2.2) ขั้นการรวบรวม และประมวลผลสิ่งเร้า ในขั้นตอนนี้เป็นการประมวลผลสิ่งเร้าที่ผ่านการรับรู้เข้ามาของแต่ละบุคคลซึ่งนักจิตวิทยาได้เสนอหลักเกณฑ์ที่มนุษย์ใช้ประมวลผลสิ่งเร้าโดยพิจารณาจากความคิดไกลคิดความคล้ายคลึง ความต่อเนื่อง และการเสริมปิด

1.2.3) ชั้นแปลผลประเมินสิ่งเร้า ในขั้นตอนนี้เป็นการประเมินผลและแปลความหมายของสิ่งเร้าที่ผ่านเข้ามาในกระบวนการเรียนรู้ และการประเมินผลรวมทั้งการแปลความหมายนั้นขึ้นอยู่กับปัจจัยภายในบุคคล เช่น ประสบการณ์ ความเชื่อ อารมณ์ ความรู้สึก และปัจจัยภายนอก เช่น สภาพการณ์แวดล้อมในขณะนั้น

จากการศึกษาการรับรู้ถึงสรรพคุณสมุนไพรฟ้าทะลายโจรยุคโควิด-19 ของคนไทย จากสิ่งแวดล้อมที่มากระตุ้นประสาทสัมผัสและพาดพิงข้อมูลที่แปลนี้ไปสู่การกระทำที่มีความหมายการรับรู้ของแต่ละคนอาจแตกต่างกันออกไปขึ้นอยู่กับประสบการณ์ ความรู้ และการตอบสนองของตนเอง สอดคล้องกับงานวิจัยของ กนกกาญจน์ วิชาศิลป์ และคณะ (2559) ศึกษาเรื่อง การรับรู้ถึงสมุนไพรรักษาโรคของผู้บริโภคในภาคตะวันออกเฉียงเหนือของไทย พบว่า มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญด้านข้อดีในการรักษา ผู้บริโภคมองว่าการรักษาโรคโดยไม่ต้องฉีดยามีความปลอดภัย และไม่มีสารเคมีตกค้างและสะสมอยู่ในร่างกาย ส่วนข้อด้อยของการใช้สมุนไพรในการรักษาโรค ผู้บริโภคมองว่าต้องใช้เวลาในการรักษานานรูปแบบของยาไม่ทันสมัย และรักษาได้แต่โรคที่ไม่ร้ายแรง ชนิตามัททวงกูร (2562) ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการใช้สมุนไพรของประชาชนในเขตภาคีเจริญ พบว่า พฤติกรรมการใช้สมุนไพรในการดูแลสุขภาพ มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับปัจจัยส่วนบุคคลด้านอายุ ด้านรายได้ และปัจจัยด้านโรคประจำตัว อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่น 0.05 ผลการศึกษาครั้งนี้สามารถนำไปใช้ส่งเสริมการใช้สมุนไพรที่ถูกต้องให้กับประชาชนในเขตภาคีเจริญ พัฒนานโยบายการส่งเสริมการใช้สมุนไพรที่เหมาะสมกับบริบทของชุมชนในกรุงเทพมหานคร ชัยณรงค์ เพ็ชรศิริ (2560) ศึกษาเรื่อง พฤติกรรมการใช้สมุนไพรของประชาชน ในอำเภอเขาคิชฌกูฏ จังหวัดจันทบุรี พบว่าในภาพรวมนั้น ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมของการใช้สมุนไพรของประชาชนในเขตอำเภอเขาคิชฌกูฏ จังหวัดจันทบุรี มีผลอยู่ในระดับที่ค่อนข้างมาก โดยเรียงลำดับปัจจัย ได้แก่ ลำดับที่ 1 ความสะดวกสบายในการใช้ยาสมุนไพร ลำดับที่ 2 ราคาที่เหมาะสมในการดูแลสุขภาพ ลำดับที่ 3 ความพึงพอใจในการใช้สมุนไพรรักษาโรค ลำดับที่ 4 ประสิทธิภาพในการรักษาโรคด้วยสมุนไพรและลำดับที่ 5 วัฒนธรรมในการใช้สมุนไพร ภทรลภา บุตรดาเลิศ (2561) ศึกษาเรื่อง การศึกษาพฤติกรรมการใช้พืชสมุนไพรท้องถิ่นเพื่อหาแนวทางพัฒนาผลิตภัณฑ์ใช้ในงานสปาไทยของกลุ่ม อสม. อาสาสมัครชุมชน ตำบลถนนโพธิ์ อำเภอโนนไทย จังหวัดนครราชสีมา พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีวุฒิการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี และมีอายุ 20-40 ปี อีกทั้งยังประกอบอาชีพเกษตรกรรม/คู่สัตรี/ประมง และมีรายได้ต่อเดือน 10,000-20,000 บาท ส่วนใหญ่มีความรู้เรื่องสมุนไพรปานกลาง ทั้งนี้มีสาเหตุการเลือกใช้สมุนไพรเป็นการตระหนักถึงประโยชน์และมีความเชื่อในสรรพคุณของสมุนไพรมาก ผลการทดสอบสมมติฐานที่ 1 เพศมีผลต่อพฤติกรรมการใช้สมุนไพรทั้ง 6 ด้าน คือ 1. ด้านประสบการณ์การใช้สมุนไพร 2. ด้านรูปแบบในการใช้สมุนไพร 3. ด้านการใช้สมุนไพรต่อเดือน 4. ด้านบุคคลที่มีอิทธิพลต่อการใช้ 5. ด้านแหล่งที่มาของสมุนไพร และ 6. ด้านแหล่งข้อมูลเกี่ยวกับสมุนไพรไม่แตกต่างกัน และผลการทดสอบสมมติฐานที่ 2 เกี่ยวกับความรู้เกี่ยวกับพืชสมุนไพรและทัศนคติต่อการใช้พืชสมุนไพรที่แตกต่างกัน มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการใช้สมุนไพรในชีวิตประจำวันทั้ง 6 ด้านของกลุ่มตัวอย่าง พบว่าไม่แตกต่างกัน

สรุปได้ว่าการรับรู้เป็นกระบวนการแปลความหมายที่เกิดจากการรับสัมผัสผ่านประสาทสัมผัสทั้ง 5 ของแต่ละบุคคล การรับรู้ของแต่ละบุคคลจะขึ้นอยู่กับประสบการณ์ และความรู้เดิมของผู้ที่รับสัมผัสการที่บุคคลสามารถรับรู้สิ่งต่าง ๆ การรับรู้ถือว่าเป็นจุดเริ่มต้นของการแสดงพฤติกรรมใด ๆ ของบุคคลการรับรู้ของบุคคลเป็นการเปิดรับข้อมูลซึ่งจะส่งผลกระทบต่อการนึกคิด การตัดสินใจและแสดงพฤติกรรมในที่สุด กระบวนการรับรู้เพื่อการคาดคะเนพฤติกรรมของมนุษย์มี 3 ขั้นตอน คือ 1) ขั้นการเกิดการกระตุ้นประสาทสัมผัส 2) ขั้นการรวบรวมและประมวลผลสิ่งเร้า และ 3) ชั้นแปลผลประเมินสิ่งเร้า

บทสรุป

การรับรู้ถึงสรรพคุณสมุนไพรฟ้าทะลายโจรยุคโควิด-19 ของคนไทย พบว่า มี 3 ขั้นตอน คือ 1.1 ขั้นการเกิดการกระตุ้นประสาทสัมผัส จะได้รับการกระตุ้นจากสิ่งเร้าต่าง ๆ ที่ผ่านเข้ามาในกระบวนการรับรู้ ซึ่งผู้รับสารสามารถเลือกให้ความสนใจและรับรู้สิ่งเร้าเหล่านั้นตามความต้องการหรือความชอบของตนเท่านั้น 1.2 ขั้นการรวบรวมและประมวลผลสิ่งเร้าที่ผ่านการรับรู้เข้ามาของแต่ละบุคคลซึ่งมนุษย์ใช้ประมวลผลสิ่งเร้าจากความคิด ไกล่ลี้ชิต ความคล้ายคลึง ความต่อเนื่อง และการเสริมปิด และ 1.3 ขั้นแปลผลประเมินสิ่งเร้า ที่ผ่านเข้ามาในกระบวนการเรียนรู้และการประเมินผลรวมทั้งการแปลความหมายนั้นขึ้นอยู่กับปัจจัยภายในบุคคล เช่น ประสบการณ์ความเชื่อ อารมณ์ ความรู้สึก และปัจจัยภายนอก เช่น สภาพการณ์แวดล้อมในขณะนั้น

บรรณานุกรม

- กนกกาญจน์ วิชาศิลป์, จันทิมา พรหมเกษ, พิเชษฐ์ เวชวิฐาน และ ชลันธร วิชาศิลป์. (2559). การรับรู้ถึงสมุนไพรรักษาโรคของผู้บริโภคในภาคตะวันออกเฉียงเหนือของไทย. ใน พัชริน สงศรี (บ.ก.), *ภูมิปัญญาเกษตรอีสาน สืบสานแนวพระราชดำริ. การประชุมวิชาการเกษตร ครั้งที่ 17* (น. 565-570). คณะเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- กันยา สุวรรณแสง. (2542). *จิตวิทยาทั่วไป*. สำนักพิมพ์บำรุงสาส์น.
- ชนิดา มัททวงกูร, ขวัญเรือน กำวิท, สุธิดา ดีหนู และ สิริณัฐ สินวรรณกุล. (2562). ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการใช้สมุนไพรของประชาชนในเขตภาคใต้. *วารสารพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยสยาม*, 20(39), 99-109.
- ชัยณรงค์ เพ็ชรศิริ. (2560). *พฤติกรรมการใช้สมุนไพรของประชาชนในอำเภอเขาคิชฌกูฏ จังหวัดจันทบุรี* [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ]. ระเบียบฐานข้อมูลวิทยานิพนธ์ อิเล็กทรอนิกส์. <https://etheses.rbru.ac.th/showthesis.php?theid=259&group=21>
- ไทยรัฐออนไลน์. (3 สิงหาคม 2564). *รู้จักสรรพคุณ "ฟ้าทะลายโจร" กินอย่างไรให้ปลอดภัย?*. <https://www.thairath.co.th/lifestyle/health-and-beauty/2156244>
- ธนโชติ ธรรมชาติ. (ม.ป.ป.). *ฟ้าทะลายโจร*. ศูนย์ปฏิบัติการวิจัยและเรือนปลูกพืชทดลอง มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน. http://eto.ku.ac.th/neweto/e-book/plant/herb_gar/ฟ้าทะลายโจร.pdf
- บุษบา สุธีธร. (2548). *พฤติกรรมการสื่อสารภายในบุคคลและระหว่างบุคคล* (พิมพ์ครั้งที่ 2). สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- ภารดี เทพคายณ. (2564). *การศึกษาระดับความรู้และความเข้าใจของบุคลากรสายสนับสนุนสถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ต่อนโยบายความเป็นเลิศด้านการปฏิบัติงานและนโยบายที่สอดคล้องกับนโยบายความเป็นเลิศด้านการปฏิบัติงาน* [รายงานการวิจัย]. สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ กองบริหารทรัพยากรบุคคล. <https://www.km.nida.ac.th/th/images/PDF/research/paradeere164.pdf>
- ภัทรลภา บุตรดาเลิศ. (2561). การศึกษาพฤติกรรมการใช้ฟ้าทะลายโจรท้องถิ่นเพื่อหาแนวทางพัฒนาผลิตภัณฑ์ใช้ในงานสปาไทยของกลุ่ม อสม. อาสาสมัครชุมชน: ตำบลถนนโพธิ์ อำเภอโนนไทย จังหวัดนครราชสีมา. *วารสารสุทธิปริทัศน์*, 32(104), 40-54.
- มาลัย กมลสกุลชัย และ พงศ์ศิริภพ ทองดีวิสุรเกตุ. (2559). *บทบาทและความเชื่อมั่นของผู้บริโภคที่มีต่อสมุนไพรไทย* [รายงานการวิจัย]. นครปฐม: มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์.
- โรงพยาบาลสมิติเวช ไซนาทาวน์. (ม.ป.ป.). *ฟ้าทะลายโจร รักษาบรรเทาอาการโควิด-19 ได้จริงไหม มีวิธีใช้อย่างไร*. <https://www.samitivejchinatown.com/th/health-article/andrographis-paniculata>
- ศิริวรรณ เสรีรัตน์. (2550). *พฤติกรรมผู้บริโภค*. สำนักพิมพ์ธีระฟิล์ม และไซเท็กซ์.
- ศูนย์วิชาการเฝ้าระวังและพัฒนาระบบยา (กพย.) คณะเภสัชศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. (2563). ฟ้าทะลายโจรป้องกัน COVID 19 ได้จริงหรือไม่. *ยารักษา จดหมายข่าวศูนย์ข้อมูลเฝ้าระวังระบบยา*, 11(44), 38.
- Guralnik, David B. (1986). *Webster's New World Dictionary of America Language* (Second Edition). Prentice-Hall Press.